

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 37.

ZATERDAG 16 SEPTEMBER 1922.

EENDEN.

Naar de tekening van Sj. Kuperus.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

EENDEN, ILLUSTRATIE	BLZ. 433
EURYALE, DE ONSTERFELIJKE. UIT HET ENGELSCHE	
VAN CARLTON DAWE (I4)	„ 434
ONTVANGEN BOEKEN	„ 435
ZAGREB, HOOFDSTAD VAN KROATIË, DOOR MARCEL	
VAN GESTEL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 436—439
GEKKE KLAAS, DOOR ALIE SMEDING	BLZ. 437
HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN, DOOR A.,	
GEÏLLUSTREERD	BLZ. 439—443
SCHETSEN UIT ZUID-AFRIKA, DOOR HORSEMAN	BLZ. 440
WIND EN WOLKEN, DOOR CAROLINE VAN DOMMELLEN	„ 441
WAT IS INSTINCT? DOOR C. BINGHAM NEWLAND	
(VERVOLG)	„ 442
DE ST. WALBURGSKERK TE ZUTPHEN, ILLUSTRATIE	„ 444

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

EURYALE, DE ONSTERFELIJKE.

EEN ROMAN VAN HET HEDEN EN VERLEDEN.

Uit het Engelsch van CARLTON DAWE.

I4)

(Geautoriseerde vertaling).

TIENDE HOOFDSTUK.

WAARIN DIA'S DANS LONDEN STORMENDERHAND VER-OVERT, MET HET ONVERWACHT EINDE VAN APIS, DEN STIER.

HET eerste optreden van Dia in haar grooten Corybantendans was een volkomen succes. Het meisje danste onverbeterlijk en zij zag er uit als een rozenknopje. Euryale had de tooneelschikking en de muziek gearrangeerd en zij woonde in een loge d'avant-scène met Grange de voorstelling bij. Hij lette er op, dat, zoolang het meisje op het tooneel was, zij geen seconde haar oogen van haar afwendde. Meer nog, eerst toen het bijna onbedaarlijk applaus was verstomd en Dia telkens en telkens weer voor het publiek had gebogen, scheen de spanning, waarin zij lichamelijk en geestelijk verkeerd had, te zakken. Toen wendde zij zich tot hem met een blik van oprechte spijt. „Het is bijna jammer”, zei ze. „Wat is jammer?” „Dat dien menschen die eer is te beurt gevallen.” „Waarom?” „Ze begrijpen niet, dat dit geen dans, maar een plechtigheid is”. „Zij zijn niet zuinig geweest met applaus”. „Ik had ongelijk”, zei ze. „De wereld is veranderd. Zij verstaan het niet, zoals Creta en Phrygia het verstonden. Ik had gehoopt het ze te leeren begrijpen en het is mij mislukt”. „Maar Mr. Chandos, die juist de loge binnenkwam, was het heelemaal niet met haar eens. „Kolossaal”, hijgde hij opgewonden, „schitterend! Morgen zal heel Londen van niets anders spreken”. „Apis”, zei ze, „deze menschen zijn zeer onwetend”. „Best mogelijk”, antwoordde hij lachend, „maar machtig enthousiast, en dat is alles wat wij noodig hebben”. „Bij wijze van spreken rustte zijn eene oog op haar en het

andere op de kas van het plaatsbureau. Ofschoon beide groote bekoring voor hem hadden, zou hij onmiddellijk bereid zijn geweest het tweede terwille van het eerste op te offeren. „Komt u mee naar mijn bureau”, zei hij. „Wij moeten dit evenement feestelijk vieren. Het gebeurt niet vaak, dat zelfs het Burlington-theater zulk één succes te boeken heeft”. Grange begreep niet hoe zij het had klaar gespeeld, dat Chandos Dia alleen op het tooneel had laten optreden, daar hij wist, hoe deze er aanvankelijk op had aangedrongen, dat zij zelf op het tooneel zou verschijnen. Maar het wonder was blijkbaar tot stand gebracht, en toen hij zag hoe de directeur iedere beweging van haar met zijn blikken verslond, wist hij dat de man als was in haar handen was. „En daarbij voelde hij een zonderling en onverklaarbaar gevoel van vijandschap tegen dien man in zich wakker worden. Iedere beweging, iedere blik, ieder woord deed hem onaangenaam aan. Toen Chandos op haar gezondheid dronk, had hij lust den kerel het glas uit de hand te slaan; diens zelfingenomen wijze van optreden leek hem weerzinwekkende onbeschaamdheid. Hij was opgewonden door het succes of door den wijn, of door beide, en hij trad op met een hatelijke zelfgenoegzaamheid, waarvan het stuitende niet verzacht werd door een vertoon van voorkomendheid. Hij wilde zich zoo graag van zijn beste zijde doen kennen. Een blik van haar zou voldoende zijn geweest en hij had op ondubbelzinnige wijze zijn gevoelens onder woorden gebracht. „Maar zij dronk kalm haar glas wijn, op de haar eigen, onvergelykelijke manier, en scheen heelemaal niet te bemerken, dat hij probeerde haar complimenten te maken. „Niet ik,” zei ze, „maar Dia heeft u die onverdiende eer verschaft”. „Dia is het werktuig,” antwoordde hij, „gij hebt er de ziel in geblazen”. Hij hechte nu blijkbaar al meer waarde aan zielen. „O neen, Apis,” zei ze, „het is haar ziel en nooit heeft er een lieflijker bestaan.” „Zij is uitmuntend,” gaf hij toe, „maar zoo zijn er meer”. Grange had hem graag een slag in zijn bleek, grof gezicht gegeven. Hij begreep niet hoe zij met dien kerel kon omgaan. Zag zij het dan niet, begreep zij het dan niet? Tot nu toe had hij altijd gedacht, dat ze heel anders was als alle andere vrouwen; ofschoon hij er nog nooit over had nagedacht waarom hij dit verwacht had, of waarom het hem nu zou hinderen als het niet zoo was. Toen zij thuis kwamen wachtten Minnie en haar moeder op hen. Het meisje zag er bleek en vermoeid uit. Zij snelde naar Euryale toe met een zachten, klagenden kreet. „Was u tevreden?” „Euryale kuste haar op het voorhoofd en streelde haar over het haar. „Lieve kind, ik houd van je,” zei ze „en ik ben zeer, zeer tevreden”. „En wat zegt u er wel van?” vroeg Grange Mrs. Manifold. „Mijn hoofd loopt me om,” zei de arme vrouw. „Het was prachtig, prachtig, maar ik begrijp het niet. Dat het mijn kleine Minnie is, die dat allemaal doet! Maar was het wel mijn Minnie? Dat heb ik mezelf telkens afgevraagd; ik vraag het mezelf nog en ik zal het blijven vragen.” „Ze is wel degelijk van u,” antwoordde Grange glimlachend, „en u zult nog eens heel, heel trotsch op haar zijn”. „Jawel, ik ben nu al trotsch op haar, mijnheer; maar is zij nu nog van mij?” „Zij behoort u, ons, de heele wereld toe,” zei Euryale. „Jawel, miss, in zekeren zin begrijp ik dat ook; maar het is juist wat ik niet begrijp, wat mij bezorgd maakt”. Grange kon met haar mee gevoelen. Al kon zij het niet zoo duidelijk onder woorden brengen als hij, zij begreep van den innerlijken zin van dit alles evenveel als hij. Alleen Euryale was kalm, onverstoord, door niets uit haar evenwicht te brengen, en zij vatte blijkbaar de heele zonderlinge zaak op als het meest gewone ding ter wereld. Maar zij had ook nooit een oogenblik aan het succes getwijfeld. Toen Grange er op zinspeelde, dat het toch ook mogelijk was, dat het op een mislukking zou uitloopen, was ze volstrekt niet bezorgd geweest. Het kon niet mislukken, dat was ondenkbaar. Hij wees er op, dat duizend-en-een onvoorziene gebeurtenissen tusschenbeide zouden kunnen komen. Zij schudde het hoofd. „Nee, Bobbie, er zal niets gebeuren. Onze Dia zal dansen”. „Je schijnt zoo zeker van alles, Euryale,” wierp hij tegen. „Wou je liever, dat ik zou twifelen?” „Het zou menschelijker, natuurlijker zijn”. „Ik word al veel menschelijker”, zei ze. „Soms was hij geneigd dit te gelooven, vooral wanneer hij haar met Chandos zag. Zij leek nooit zoo openhartig, zoo ongedwongen als wanneer zij in tegenwoordigheid van Apis was. In den beginne had hij dien naam als een goed geslaagde grap beschouwd; maar nu was de aardigheid

er voor hem al lang af. Misschien beschouwde zij Apis zelf als een grap, zij het ook een minder geslaagde; iemand bij wien het er eigenlijk niet op aan kwam hoe men hem behandelde. Maar het was duidelijk te zien, dat Apis zichzelf niet als zoodanig beschouwde. Hij was een bijzonder belangrijk personage, iemand die gewend was geweest uiterst karig te zijn met zijn gunstbetooningen. ☒ Inmiddels werden Dia en haar dans het algemeene onderwerp van gesprek. Fotografen trachtten tot haar door te dringen, journalisten zochten interviews met haar; alle symptomen van een groot succes vertoonden zich. Uit financieel oogpunt beschouwd maakte Mr. Chandos schitterende zaken, daar hij handig genoeg was geweest een mooi contract af te sluiten. En het zou nog mooier voor hem zijn geweest, als Grange er zich niet mee bemoeid had; want Euryale, hoe geleerd zij ook in andere dingen was, had totaal geen aandacht geschonken aan de geldelijke zijde van de overeenkomst. Als een echt kunstenaar, vond zij dat de kunst haar eigen belooning meebracht. Mr. Chandos was het met haar eens. Hij vond het alleen maar jammer, dat hij de andere artisten er niet toe brengen kon, dat zij er evenzoo over dachten. ☒ Maar wat Grange het meest trof bij Dia's optreden, was, dat ze net zoo goed danste als Euryale niet in den schouwburg aanwezig was. Als — zooals hij dacht — de inspiratie van het meisje veroorzaakt werd door Euryale's hypnotisch werkende tegenwoordigheid, hoe kon hij dan het feit verklaren, dat zij even verbluffend mooi danste in haar afwezigheid. Wel is waar, verzuimde Euryale zelden een opvoering, maar of zij er wel of niet was, Dia danste steeds even goed. ☒ Hij begreep er totaal niets van. Hij was geen specialiteit op het gebied van hypnotisme, suggestie, mediums en zoo voort; maar hij had altijd gedacht, dat het medium aanwezig moest zijn om bij de persoon, die zij beïnvloeden moest, goede resultaten te bereiken. Daar dit blijkbaar niet het geval was, bracht hij eens op een dag het gesprek bij Euryale op dit onderwerp, zij het ook met de grootste omzichtigheid. ☒ „Maar ik ben er altijd bij,” zei ze. ☒ „In gedachten misschien, maar toch niet in persoon.” ☒ „Alleen de gedachte is daarvoor noodig.” ☒ „Ik heb altijd begrepen dat het tegenovergestelde het geval was.” ☒ „Is het wel mogelijk, alles te begrijpen, zelfs ons zelve?” ☒ „Je draait je er altijd met geheimzinnig klinkende woorden uit.” ☒ „Misschien kan ik het evenmin verklaren als jij.” ☒ „En toch doe je 't voorkomen, alsof je er heel wat over zou kunnen zeggen.” ☒ „Ik leer voortdurend, Bobbie, en ik begin te zien en te gevoelen. Dat is voor mij het onverklaarbare mysterie — ik begin te gevoelen. Als het mij ooit beschoren zal zijn alle gevoelens te leeren kennen, dan zal ik mijn eigen geheim doorgrond hebben. En wil je wel gelooven, dat ik soms geloof, dat het zoo ver zal komen? Hoe of wanneer, bij of door wien, kan ik niet zeggen. Het vuur glimt flauwtjes, Bobbie, de asch is schijnbaar uitgedoofd. Als dat vuur hooger zal opklaaien, zal ik daarvoor dan tot het leven worden gewekt, of zal ik er door verteerd worden? Verlang ik er naar of vrees ik het? Ik geloof noch het een, noch het ander; toch hebben wij een onverzadigbaar verlangen om te weten, wat thans voor ons verborgen is. Het noodlot reikt ver, het is alomtegenwoordig; maar ik vrees het niet. Soms tijds schijnt het mij toe, dat ik zeer ver kan zien, buiten den nevel van het bestaande, maar toch niet ver genoeg om den nevel te doordringen, die daar weer achter hangt. Daar ligt het geheim verborgen, dat ik ongetwijfeld eens zal doorgronden. Tot dien tijd moet ik werken en wachten.” ☒ Maar hij wilde zich door dit mystieke gepraat niet van zijn onderwerp laten afbrengen. Ten slotte was dit vage verlangen niet veel anders als de uiting van gewaarwordingen, die ieder denkend mensch wel eens in zich voelde opkomen. Hij wilde blijven bij de dingen, die tot het dagelijksche leven behoorden, de dingen die zijn leven het uwe, ons aller leven beïnvloeden. En die behoorden niet tot het rijk der vaagheid en onbestemdheid. Dat vond hij ten minste. En daarom vervolgde hij: ☒ „Dat alles verklaart het dansen van Dia niet, tenzij je beweren wilt, dat je haar jouw wil kan opleggen, onverschillig op hoe grooten afstand van haar jij je bevindt. Kan je dat?” ☒ „Waarom niet? Zoo denkt Apis bijvoorbeeld op dit oogenblik aan mij.” ☒ „Die vent! Ik begrijp niet hoe je nog beleefd tegen hem kunt zijn.” ☒ „Arme Apis. Hij is een heel onschuldig dier. In Memphis was hij een soort van godheid.” ☒ „Hij heeft blijkbaar nog zijn aanbidders.” ☒ „Maar zijn goddelijkheid heeft hij verloren.

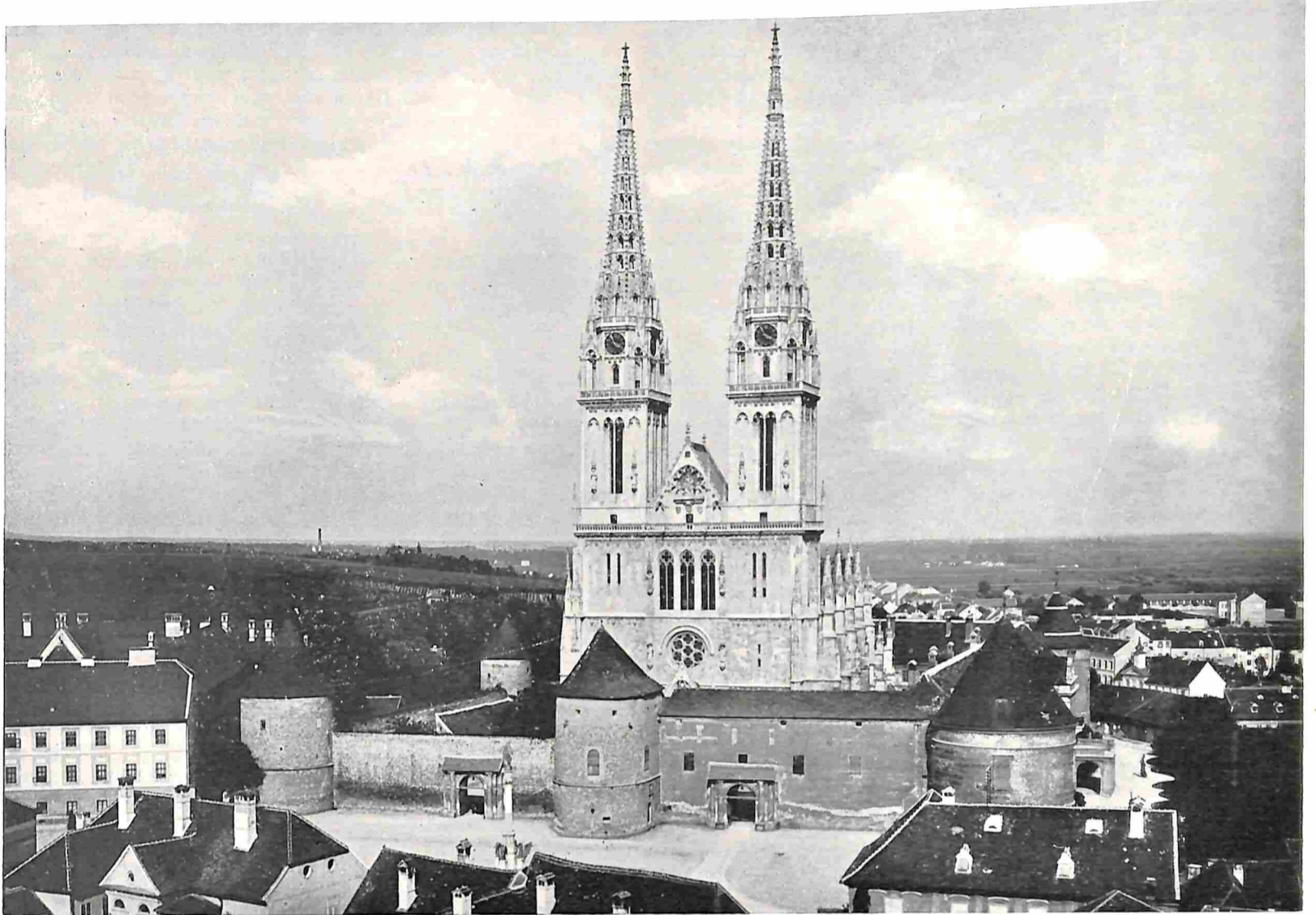
Sinds dien hebben zijn schouders het juk leeren kennen, zijn zijden den prikkel”. ☒ „Zij hadden ze nog heel wat beter moeten leeren kennen als alles waar is, wat men van hem vertelt”. ☒ „Je houdt niet van onzen Apis?” ☒ „Je hebt nooit iets meer waars gezegd,” antwoordde hij met groote beslistheid. ☒ „Toch komt het mij voor, dat hij ons medelijdend verdient, al was het maar om zijn bewonderenswaardige toewijding. Hij is juist nu al weer op weg naarmij toe.” ☒ „Op weg naar je toe! Bedoel je, dat hij op weg hierheen is, naar dit huis?” ☒ „Ja, dat bedoel ik”. ☒ „Heb je dat gisteravond met hem afgesproken?” ☒ „Nee”. ☒ „Hoe weet je dan, dat hij op weg hierheen is?” vroeg hij. ☒ „Dat weet men zoo,” zei ze. ☒ „Waarschijnlijk langs telepathischen weg?” vroeg hij spottend. ☒ „Als je het zoo noemen wilt”. ☒ „O, ik noem het telkens anders!” zei hij. „Heb je hem tot je geroepen, Euryale?” ☒ „Misschien wel”. ☒ „Wat wou je van hem?” ☒ „Ik wil niets van hem”. ☒ „En toch heb je hem geroepen”. ☒ De plagiende glimlach op haar lippen hinderde hem, haar vaste, doordringende blik irriteerde hem, maar wat hem in veel sterker mate hinderde was, dat op hetzelfde moment de schel klonk en het allermeest, dat even daarna Mr. Chandos werd aangediend. ☒ „Ik was in de buurt van South Kensington, toen ik voelde, dat gij mij riept,” zei hij verontschuldigend. ☒ „Dat ik u riep, Apis?” ☒ „Zoo voelde ik het,” zei hij lachend, „en dus dacht ik bij mijzelf, ik zal eens gaan kijken of gij misschien lust hebt ergens in de stad met mij te gaan dineeren”. ☒ „Dat was heel beleefd van u, Apis,” zei ze. ☒ „Heelemaal niet; het zal mij integendeel een groote eer zijn. Dan kunnen wij daar vandaan naar het theater gaan”. ☒ Het verbaasde en verdroot Grange te zien hoe gretig zij de uitnodiging aannam. Waren de vrouwen dan allemaal hetzelfde, ook deze? Als er maar iemand was, die ze mee uit nam, ze vleide, ze beloften deed. Zoolang er een man was, die ze vertroetelde en verwendde, kwam het er niet op aan, wie die man was. Wat was hij toch een dwaas geweest, toen hij zich verbeeldde, dat ze anders was als andere vrouwen. ☒ Of schoon hij eigenlijk blij was, dat ze hem niet gevraagd hadden, vond hij toch, dat ze hem de gelegenheid hadden moeten geven om te weigeren. Zij zou toch tenminste een soort excuus hebben kunnen maken, of de een of andere reden hebben kunnen verzinnen, of was ze zooals al haar sexegenooten en vond zij het vanzelf sprekend, dat hij haar trouwe vriend was? Wat Chandos betrof, erkende hij dat hij den kerel niet kon uitstaan en dat het hem verbaasde dat er nog een fatsoenlijke vrouw was, die met dien man wilde omgaan. ☒ Dien avond zag hij haar niet meer terug en hij wist ook niet, hoe laat zij was thuisgekomen; maar den volgenden ochtend bij het ontbijt trad zij met denzelfden kalmen glimlach op hem toe. Als een kribbig kind weerhield hij zich ervan haar te ondervragen, en zij van haar kant vertelde hem niets. Toen zij de kamer binnentrad trof hem, als steeds haar bijzondere schoonheid. ☒ Zij droeg een laag uitgesneden blouse en hij dacht, dat hij nog nooit een hals had gezien zoo volmaakt gevormd, zoo blank, zoo mooi. Zij droeg haar wonderschoon haar laag over het voorhoofd; haar oogen met hun fraaie, lange wimpers, hadden hem nog nimmer zoo uitdrukkingvol of zoo hemelsch blauw geleken. Welk recht had een man als Chandos om gezien te worden met zulk een vrouw? ☒ Zooals steeds schonk zij met vriendelijken glimlach koffie voor hem in. Hij dacht, dat zij trachtte hem weer in een goede bui te brengen; maar hij wilde niet zoo dadelijk weer goed worden, en met een paar beleefdheidsfrases nam hij het ochtendblad op en begon de laatste berichten te lezen.

(Wordt vervolgd).

Ontvangen boeken.

Van J. B. Wolters' Uitg. Mij., Groningen—den Haag, ontvingen wij: „Onze Landbouw”, een leerleesboek voor de hoogste klassen der lagere school, het vervolgen en het voorbereidende landbouwonderwijs, door J. Kok, rijkslandbouwkonsulent en directeur van de rijkslandbouwwinterschool te Veendam. Deel I. De grond.

„Het Trippenhuis”, door H. A. van Goch, uitgegeven door de Kon. Akademie van Wetenschappen, Amsterdam 1922, (welke van haar oprichting af in het Trippenhuis zetelt) is een overdruk van een in den jaargang 1909 van het maandschrift „Het huis oud en nieuw” verschenen artikel, hier en daar echter gewijzigd en aangevuld.

ZAGREB. DE KATHEDRAAL MET HET BISKUPSKA PALAČU, OMGEVEN DOOR DE OUDE VERSTERKINGEN.

ZAGREB, HOOFDSTAD VAN KROATIË.

AN den voet van het droefgeestig-eenzaam in de wijde Savavlake gelegen, duizend meter hooge, Sjlemegebergte, ligt de, na een verwoestende aardbeving op 9 November 1880, nieuw opgebouwde Koninklijke vrijstad Zagreb (afgeleid van het werkwoord „zagrabiti,” beteekent „grijpen”). En de overblijfselen van de in 800 gestichte vesting der Kroatenkoningen, benevens van het bejaarde bisschoppelijk kapittel (beide bedreigden elkander als gescheiden vijandelijke burchten eeuwenlang) worden overschreeuwd door moderne barok en vergrauwen onder den rook der fabrieken. ☒ Uiterlijk werd Zagreb (Agram) een moderne Deutsche stad, maar zonder grootscheit. Haar pretentievolle museumgebouwen, haar universiteit, haar bibliotheek en, haar Nationaal theater en haar overige kunst en kultuurinstituten pronken overdadig met een slecht overgenomen Wiener weelderigheid in ornamentiek en plastische versiering. (o.a. het Starcevicénum domom (Starcevic paleis), het Umjetnicki pairljm (kunstpaleis), beide tegenover het Kolodoir (het lugubere centraalstation). ☒ En zooals de bouwwerken zijn de boulevards en straten, kleinstedsche navolgingen van Wiener Ringstrasse en Wiener binnenstad, maar zonder het majestueuze aanzien: de Strossmayerpromenade, de Jelacicev Arg (het hoofdplein der stad) en vooral de Ilica (de hoofdstraat) waarin zich het openbare leven concentreert. ☒ De geaardheid van Zagreb is de geaardheid van een half-Oostersche stad, welke door haar ligging aangewezen als commercieel middelpunt tusschen West en Zuid-Oost Europa, zich te snel naar Westersch voorbeeld beschaafd heeft en de uiterlijke pompeusheid van het machtige Westen, (zooals ik zeide het meest van Weenen, dat een soortgelijke bemiddelingstaak vervult, en vanzelf sprekend tot voorbeeld werd genomen door het onder haar hegemonie staande Agram), heeft overgenomen. Maar het zag de ver-fijnd-oppervlakkige Wiener kultuur slechts in grove trekken van den buitenkant. Dit ruw vervalschte Wiener leven culmineert in de amusements- en verpoozingsgelegenheden,

in café's, variété's, cabarets en bar's, waarvoor de Kroaat vooral nog kinderlijke eerbied heeft. Zooals aan iederen half-gecultiveerden valt de steeds gecompliceerder wordende moderne strijd om het bestaan hem nog te zwaar, dan dat hij tegelijkertijd zichzelf kan bewaren, en zoekt hij in de eerste plaats genot, roes en vergetelheid als hoogste uitkomst, die door de harder wordende maatschappij, ter schijnbare verzachting van haar nijpen, zoo gaarne als suggoraat geboden wordt voor de levensblijheid, die zij ontnemt. Tevens biedt de Kroaat deze karakterlooze naäpingen van modern-Europeeschen wansmaak gaarne als vrucht van zijn meerdere beschaving aan den nog eenige graden primitieveren Serviër, Bosniak en Macedoniër, die Zagreb eerst kortelings ontdekten, tot hunne bevreemding, als een beschavingscentrum van hun eigen land, waar het, zoo oppervlakkig, voor door kan gaan. ☒ Door de evolutie der laatste jaren verloor de stad haar norsch maar stijlvol aanzien, verloor de Kroatische stadsbewoner zijn instinktieven dichterlijken aanleg, daar hij het Wiener cabaretlied en de Wiener operette, en zijn instinctief gevoel voor kleurschakeering, daar hij het daverend-rood van het variétégordijn veel mooier vond. ☒ Maar gelukkig bestaat er nog een groot verschil tusschen stads- en landbewoner. De heldere boeren en boerinnen in hunne witte gewaden met stralende kleurgarneering op de luidruchtige markt te zien bewegen, met hunne lichte oogen, hunne sluike zwarte frissching, en even komt men boven de zwaarte uit van de stugge Zagreber gemeenschap, die den vreemdeling schuwt als een onwelkomen indringer, hem hooghartig minacht, verwaten op gestolen geesteswaarden, die hij nog niet bevatten kan, deze slecht georganiseerde gemeenschap, die zich toch demonstreert als een bonkige, lawaaijerige eenheid, en te jong en onharmonisch uitgegroeid blijkt om reeds een geestelijk meer bezinken en boven het bestaan gestegen stand van intellectueelen voort te brengen. De bekoorlijke slanke marktventsters, die heupwiegend, dragend op hunne bonte, vier-

BIJ ZAGREB. ZONSONDERGANG OP DE SAVA.

kant gedrapeerde hoofddoek de breede fruitmand, droomend flaneeren, rustig-onverschillig, de gebruijnde handelaars, die de visch uit de Sava en het jonge gewas van haar vlakke naar hunne hoofdstad torsen, in hunne hel-gebloemde vesten en met hunne grauwe hoeden op, met hunne verweerde tronies, met de zoekende oogen, als van een mooi dier en de hangsnor der oude Middel-Eeuwsche Servische strijders, zij zijn de waardige afstammelingen van het oude Kroatische heldenvolk, dat eeuwenlang, als onwillekeurige wachter voor het Westen, Tartaren en Turken uit Europa weerde. De Jelacicev Arg wordt weder van een werkelijke schoonheid, wanneer deze tintelende combinatie van blankheid, groen en bloemen en zombepareld grijs zich om het bronzen ruitersandbeeld groepeerd van den banus Jelacic, die zijn volk in 1850 tegen Hongaarsche opstandelingen ter overwinning voerde. Beter voelt men de rustig-droeve stemming van het land der sagen, die alle dateeren uit den tijd van den Turken-aandrag op het gebied om Zagreb, wanneer men buiten de vriendelijke villawijken van recenten datum, de oevers der door de Servische avondlucht getinte Sava bereikt of de helling van het Sijlemegebergte en de watermolens, waar de Kroatische ganzenjongens hunne kudde voeren als een vermakelijk spel en hunnen overmoed uitdarten of de sombere ruines der vervallen burchten, die immer weerstand boden aan het woeste Turkenleger, dat hier onherroepelijk tot staan werd gebracht, aan een grens, waar zij nooit overheen zouden komen. Zij heerschen nog over den omtrek alsof de tijd hen niet vergeten had. ☞ Eeuwen en eeuwen lang vocht Zagreb een eindeloozen strijd met den ontombaren Aziaat, en eeuwen en eeuwen lang vochten in Zagreb het oude „Groc kraj Zagreba” (Mins Graecensis prope Zagrabiam), tegenwoordig het Kapitol, de bovenstad waar zich de regeeringsgebouwen bevinden, toen ter tijd de burcht der Kroatenkoningen, met de aartsbisschoppelijke vesting, (de nieuwe, in Gothischen bouwtrant, opgebouwde kerk, naast het oude, grauwe Biskupska Palaču (bisschospaleis) en de oude galerijen liggen nu nog in een ring van verweerde bastions, nauw om kerk en paleis heen) om de heerschappij over het rijk. Nu nog heet een straat „Krvair most” (bloedige brug), omdat daar ter plaatse bij een der-

gelijk gevecht de beek Medvescak rood zag van het burgerbloed. Lang, honderden jaren lang, duurde het, vóór aan Zagreb rust werd gegund en vóór het een rustige markt werd van de rijke voortbrengsels van het Kroatenland. Deze rust kwam onder het Oostenrijksch-Hongaarsche bewind, en het voorzag de keizerlijk-koninklijke monarchie overdadig van landbouw- en veeteeltprodukten. Na 1880 kreeg het, zooals ik boven zeide, zijn tegenwoordige gedaante en ontwikkelde het zich een weinig als industriestad. Pas kort geleden werd het, nu het behoort tot het jongere Koninkrijk der Serven, Kroaten en Slovenen, door zijn nieuwe, grof-beschaafde landgenooten met graagte als een middelpunt van wetenschap en techniek, naar hunne waardemeting, geannexeerd en wordt het gedwongen deze pretentie op te houden, ten koste van wat het nog overbleef aan eigen karakter. Doch het ontvangt nog ongaarne den graag tot zich halenden medevaderlander, daar het, zelve nog niet doordrongen van eigen overgenomen cultuur, zich te gaarne als draagster van deze cultuur voelt, en den indringer des te meer als geestelijk beneden zich staande beschouwt. In de eerste plaats verlangen de bewoners van Zagreb zelfstandigheid en wenschen zij zooveel mogelijk vreemden aandrag uit West en Zuid-Oost te weren, daar zij zich niet gaarne met het Zuid-Oosten encanailleeren en onwillekeurig voelen, dat zij in de oogen van den Westerling nog een onzeker figuur slaan.

MARCEL VAN GESTEL.

GEKKE KLAAS.

KLAAS keek met strakke oogen naar de stilte en hij sprak luid-op, bits als tegen 'n vijand. De stilte boog zich beklemmend over 'm heen, luisterde schrap, en verwierp stug en gestreng. De klok die zoo dikwijls Klaas' tranen gezien had, spotte: „Ha-ha, ha-ha, ha-ha.” En de lamp die zoo menig keer z'n woede bespied had, lachte met vreesde oogen door 't witte masker-van-de-ballon, en zei verachtelijk: „'t Kan immers niet? 't Kan immers niet?” De spiegel hoonde onverholen: „Kijk toch naar mij, zot, kijk toch naar mij!” Maar de oude linnenkast zuchtte en zweeg. Klaas, die al deze dingen verstond, omdat hij gek

was, hijgde zwaar. „Ik zal toch”, zei hij zwak. „'k Zal toch.”
 ☒ Toen kwam de vrouw, die dagelijks zijn eten kookte, en ook haar sprak hij van zijn voornemen. „O-oh”, lachte ze, „o-oh malle, jij 'n vrouw?” Ze boog achterover en voorover en zijwaarts. „En wieé... wáar is ze?” Klaas hief zich hoog en plechtig op in z'n stoel, en hij zei: „Waar ze is, weet 'k niet, en wie ze is, weet 'k niet, maar zekerlijk is ze d'r en halen zal 'k d'r uit de krant.” De vrouw kromp in van de lach en telkens als ze naar Klaas keek, lachte ze weer van nieuws. Ook vroeg ze, of ze z'n bruidsmisje mocht wezen en de peettante van z'n kinderen, en al-spottende ging ze.

☒ In de kamer liep Klaas heen en weer, aldoor heen en weer. De klok tikte: „Zot-zot, zot-zot, zot-zot.” En Klaas bleef plotseling stil voor 't ding-aan-de-wand, hief de vuisten en zei: „Ik zal toch! Ik zal toch!” En 't lampe-licht lachte naar den spiegel en de spiegel lachte naar Klaas: „Kijk toch naar mij, kijk toch!” En Klaas ging naar den spiegel en hij duwde de nagels dieper in z'n handpalmen en keek met starre oogen naar 't leelijke gezicht dat z'n vijand 'm toonde. 'n Onrust woelde in 'm op, want de spiegel zei: „D'r is geen vrouw in 't land, die jouw vrouw wezen wil.” En Klaas hief z'n schouders op en hij verweerde zich. „Jawel, jawel, ze is d'r, ze moet 'r wezen, ze móét 'r wezen.” Bang dook hij eensklaps in, z'n mond trok neer.

In 'm klonk als 'n doffe echo, de stem van z'n Moeder: „Jij ongelukskind, och jij ongelukskind, jij arme... arme”. 't Gezicht in den spiegel trok vol groeven en 't weende en 't greinslachte beurteilungen. 't Was 'n gezicht met paarsroode wangen, 'n pukkelige neus, kleine oogen en 'n breeden mond. Klaas keek 'r met schrijnende spot en wrokkige schaamte naar, en leelijke gedachten slopen 'r door z'n doezelig hoofd. Eindelijk wendde hij zich angstig af van 't glinsterend glas, sloot schielijk de blinden en bad 'n wijl. Daarna plaatste hij zich aan de tafel en schreef met 'n roestige pen en troebele inkt, de annonce voor de krant.

☒ Twee dagen later zei Klaas in zich zelf: „De bureu moeten niet merken dat 'k zóó op de postbode wacht.” En hij spitte en werkte, zwoegde en zweette, uren aan een, in 't tuintje voor z'n huis. Z'n knieën knikten en z'n handen trilden, hij schramde zich aan 'n doornenstruik, struikelde over potsherven en keek gedurig den weg op. 't Rozenboompje naast 'm, trilde in den wind en de rozen rekten zich hoog op. „D'r komt de brief,” lispten ze. „Klaas, de brief, de brief!” En Klaas hield de hand boven de oogen en z'n wangen werden purper. Op den blinkenden straatweg liep de bode. „D'r kan nog geen brief wezen”, weerde Klaas. „'t Kan nog niet!” Maar de rozen riepen: „Klaas! Klaas!” En hij verborg zich achter 'n breeden seringenstruik, en z'n bloed tintelde, en 't suizelde in z'n ooren en 't klopte in z'n oogen. De bode kwam nader, liep al langzamer, en bleef stil voor 't tuinhek-met-de-rozen; hij riep: „Klaas Gerritsen! Klaas Gerritsen!” En Klaas stond schielijk op van den grond, hij veegde de aardkorrels van z'n handen, en als hij hijgend tot de tuinpoort liep, leek 't of hij zelf zag, hoe groot en rood en leelijk zijn hoofd was. Hij keek schamig en onderdanig, de bode hield 'n blauwe enveloppe in de hand, 'n hemelsblauwe....

☒ Toen Klaas z'n handen gewassen had, sloot hij aan alle kanten z'n kamer, alle deuren deed hij op den grendel, en de

ramen schoof hij toe. Z'n gezicht stond strak en plechtig, en z'n oogen waren schuw van eerbied, toen hij den brief opende. De spiegel bezag hem met groote aandacht, en de lamp bespiedde 'm heimelijk, de klok lachte: „Och-die, och-die, och-die!” Maar de kast zuchtte. En Klaas las en herlas och-die!” Maar de kast zuchtte. En Klaas las en herlas den brief. Hij tuurde op de mooie rechte letters, op 't fijne papier met den bloemengeur, en mijmerde doezelig. De stilte kwam sluipend uit haar schuilhoek, en zij boog zich over Klaas, kneep 'm 't zweet uit de poriën, en zei: „'t Kan niet, 't kan immers niet?” Klaas beet op de tanden, en scheurde zich los van de vijandin. Luid stapte hij door de kamer en met 'n schorre en hokkende stem gromde hij kelig 'n liedje. Bij de klok bleef hij stil en hij hief den brief met bei z'n handen omhoog. „Zie je nou wel! Zie je nou wel, 'n vrouw komt, ha-ha, 'n vrouw komt 'r bij Klaas, 'n vrouw!”

☒ De morgen was als een beker goud-gele wijn: vol stralend licht. Dauwkralen schitterden aan de blozende vruchten, en de rozen stonden nog in 'n lieflijken droom verdiept. Klaas haalde bloemen uit z'n tuin, zonnebloemen in groote pullen en goudsbloemen, gele rozen en roode en witte.... Hij schikte ze met zachte hand, wond 'n krans om den spiegel, zette de klok 'n rozenkroon op, en bestak met bonte dahlia's de lamp. Over de tafel hing nu 'n glanzig wit laken, blinkend praalde daar het mooie kuffieservies op, en tusschen de geurige bloemen stonden verlokkelijk de vochtige vruchten en dampende broodjes. „'t Is voor 'n groote gast, reken d'r op, voor 'n groote gast”, telkens weer had Klaas dat gezegd. En de vrouw die voor z'n eten zorgde, liep gestadig af en aan, al-lachend, al-spottend. Klaas schonk h'r toch geen aandacht. Hij stak zich trotsch 'n witte bloem in 't revers van z'n Zondagsche jas: 't teeken waaraan de onbekende vrouw hem herkennen zou en hij haar, 'n aster. Z'n vingers beefden 'n beetje, en z'n mond trok rimpelig, 'n angst

KROATISCHE BOERINNEN BIJ EEN OUDEN MOLEN IN DE OMGEVING VAN ZAGREB.

groeide in 'm en de hand van de stilte omklemde z'n keel. Hij dacht 'r aan, hoe ze wezen zou, de vreemde, en hoe ze hem vinden zou. Eindelijk maakte hij zich moeizaam los van de nijpende stilte, en met flikkerende oogen bedreigde hij haar. „Wacht maar! We jagen je aanstonds samen weg, de vrouw en ik, we jagen je de deur uit, en de menschen.... de menschen, die vermoorden je op de straat!” Nog als hij 't sprak, luisterde hij tersluiks, naar de stem van de klok, maar de klok zei gewoonweg: „Tik-tak, tik-tak, tik-tak.”

☒ Op 't perron wachtte Klaas geduldig. De menschen keken naar 'm en zij lachten. Als 'n beschroomd meisje tuurde hij naar de glimmende neuzen van z'n schoenen, en naar de ringen aan z'n vingers. Z'n groote hoofd werd al-warmer en al-rooder onder den drukkenden rand van z'n hoogen hoed, z'n lichaam werd klein onder de nauwe jas en de bloem op z'n revers verwelkte. In 'm begon weer, als 'n echo, de stem te weeklagen. „Jij ongelukskind, jij arme, arme....” Maar bij de aankomst van den trein vergat hij alles, bangelijk speurde hij, en ineens zag hij de vrouw met de aster. Ze was mager en mooi, h'r oogen schitterden. Klaas trad haastig op h'r toe, en begroette h'r met 'n schuwen lach, en 'n bloode stem. De hand van de vrouw was warm, h'r stem zacht, en ze liep dicht naast 'm voort. Nu en dan zei ze iets over de oude huizen, de stilte, de vroolijke menschen op 't perron.

Klaas knikte en gedurig gaf hij 'tzelfde antwoord: „Ja, dat is zoo, dat is zoo.” De gedachten trokken weg uit z'n groote, moeie hoofd, ook had hij zich nog nooit zoo leelijk gevoeld, zoo gruwelijk leelijk. ☼ Maar in 't huis, toen hij de deuren gesloten had en de ramen wijd opende, kwamen de woorden die hij zeggen wou, weer in z'n herinnering terug en hij glimlachte verluicht. De vrouw zat tegenover 'm aan tafel, of ze d'r altijd geweest was. Ze schonk rustig de koffie en at glimlachend van de vruchten en 't brood. Eerst was 'r 'n verbazing in h'r oogen geweest, toen Klaas zooveel achtereen sprak, toen 'n raadselachtige vreugd. Klaas vertelde snoeverig van z'n bezittingen, van z'n huis en z'n tuin, z'n roeiboot en z'n geld. Hij dacht: „De stilte zal me geen zeer meer doen, als zij d'r is.” Hij stond op, sloot de kast open, en liet h'r de sieraden van z'n Moeder zien. „Die krijgt m'n vrouw, later,” vertelde hij, en z'n oogen zochten de oogen der vrouw, maar ze blikte neer op de ringen en snoeren, de zilveren doosjes, broches en beursjes. „Wel aardig”, prees ze onverschillig en nam 'n appel van de schaal, schildte die aandachtig. 'r Kroop wat dofs in de kleine oogen van Klaas. Weer ging hij naar de zuchtende kast, nam 'r 't looden kistje met geld uit, en toonde h'r 'n rol met gouën vijfjes en oranjig bankpapier. „Als 'k trouw”, zei hij bedeesd. „Dan laat 'k daar m'n huis wat voor opknappen.” De vrouw lachte zacht en Klaas schaamde zich, maar hij wist niet precies waarover.... Dadelijk praatte ze ook weer hartelijk-roemend door over 't huis. „Heb 'k nou altijd zoo'n verlangen naar gehad, 'n huis met 'n tuin, 'n tuin vol rozen, oh heerlijk...., je woont hier echt, hoor.” Ze zuchtte, en vertelde met 'n moeien glimlach van de benauwde groote stad, de smalle straten en hooge huizen. Toen zij zweeg, zei Klaas: „zou je hier willen wonen, met me..?”, Z'n gezicht werd strak van spanning. De vrouw keek glimlachend van hem weg, ze liep de kamer door, boog zich uit 't venster en keek den tuin in. „Wil je dan met me?”, herhaalde Klaas en z'n stem klonk gesmoord. Ineens was de vrouw achter 'm, ze lei h'r warme handen op z'n witte haar. „Ja”, zei ze, schielijk boog ze zich en kinderlijk kustte ze 'm op de wang. Toen Klaas de handen ophief gleed ze vlug naar de overzij van de tafel, lachte om z'n verbazing en wierp 'm gracelijk 'n roos toe. „Laten we 't bezegelen met 'n dronk,” schertste ze. Klaas knikte verheugd, 't was wonderlijk licht in z'n hoofd, en z'n oogen blonken. Hij ging naar de kelder, en bracht 'n aarden kruik met wijn mee. Als hij, wat onbeholpen, twee diepe glazen vol geschonken had, klonk hij herhaaldelijk met de lachende vrouw. Zóó, al drinkend en pratend verging de tijd. En de duisternis werd ondoordringbaar in 't zware hoofd van Klaas. En de woorden werden lastige dingen op z'n tong, hij stamelde, en ten slotte vielen z'n oogen toe. ☼ Als hij eindelijk ontwaakte, bezag hij met verbaasde oogen den rommeligen disch. Hij bracht de hand aan 't klamme voorhoofd en herinnerde zich alles. Met blijdschap zocht hij de vrouw, maar ze was 'r niet. 'n Glimlach trok over z'n wangen. „Ze is bij de rozen,” stelde hij vast. En op de teenen sluipend, zocht hij haar in den zonnigen tuin, keek achterelkenrozenstruik, tastte achter elken boom, maar zij was 'r niet. Toen kwam 'r plotseling een sterke verheuging in Klaas op. „Ze is ook gaan slapen,” overlei hij. En schielijk keerde hij naar de kamer terug, opende schroomvallig de alcoofdeur en keek met eerbiedige oogen 't slaapvertrek in, maar zij was 'r niet. 'n Onrust woelde op in den gek. Hij keek in de kleerenkast en in de linnenkast, overal waar ze niet wezen kon, maar toen hij werktuigelijk de kastladen opentrok, schrok hij, z'n oogen gingen wijd open, z'n vingers grepen in de leegte: de sieraden van z'n Moeder waren weg en 't kistje met geld stond 'r niet meer, ineens begreep hij.... En hij keek rond om zich, de lamp loerde door de ronde gaten van h'r porceleinen masker en bespote 'm weer, de spiegel verachtte 'm openlijk en de klok zei: „Zot-zot, zot-zot, zot-zot!”, maar de linnenkast zuchtte en zweeg. Klaas wierp zich woedend op

DE RUÏNE VAN SAMABOR IN DE OMGEVING VAN ZAGREB.

den grond, krabde zich in 't gezicht en huilde met schorre doffe snikken-zonder-tranen. In 'm was als 'n echo, de weeklagende stem van z'n Moeder: „Jij ongelukskind, jij arme, arme...” ☼ En uit haar schuilhoek sloop de stilte. ALIE SMEDING.

Het bamboe en zijn toepassingen.

HOEWEL het bamboe in het leven van den inlander een zeer belangrijke rol speelt, is van een eigenlijke cultuur daarvan tot op heden geen sprake, ofschoon het, waar het voorkomt, zeer zorgvuldig wordt onderhouden. ☼ Dit kostelijk bezit onzer tropen, ons door vele minder gezegende koloniën benijd, o.a. door die in Afrika, wordt over den geheelen O. I. Archipel gevonden. De meeste soorten komen echter voor in Zuid-Oost-Azië, maar Noordelijker, tot ver in Japan, vindt men het ook. In de Himalaya groeit het tot op 3400 meter hoogte. Onder het begrip bamboe vat men samen stengels van een groot aantal soorten van Gramineae die gezamenlijk de familie Bambuseae vormen. Het zijn reuzengrassen die soms wel een hoogte van 40 meter en een dikte van 30 c.m. bereiken. De jonge stengels groeien reusachtig snel, van 35 tot 90 c.m. per etmaal. Volgens Haeckel zijn er 185 soorten bekend: van enkele worden de jonge stengels gegeten. ☼ Met de palm heeft de bamboe de eigenschap dat de stengel in definitieve dikte uit de aarde te voorschijn komt. Een 60-jarige plant is

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN. IN HET BAMBOEWOUD.

even dik als de eenjarige. De levensduur kan geschat worden op 60 jaar. ☞ Er is geen plant die in Indië zooveel voorkomt, geen materiaal aan te wijzen dat zoo algemeen in het inlandsche leven gebruikt wordt als deze grassoort, en de oorzaak van de bekende Indische achterlijkheid in houtbewerking en aardewerk is het bamboe, en het is niet te verwonderen dat de artistieke Japanner deze fraaie en merkwaardige plant zoo hoog in eere houdt. ☞ Het is onmogelijk alle toepassingen in het inlandsche leven en huisgezin op te sommen. Het groote belang van deze industrie, waarschijnlijk ingevoerd uit Manilla tegen het midden der vorige eeuw, moge hieruit blijken, dat de wekelijksche productie in 1906 geschat werd op 60.000 hoeden. Het bamboe moet om bruikbaar te zijn voor het vlechten van hoeden enz. bij het oogsten nog groen zijn. Het is echter niet enkel deze belangrijke tak van industrie die mogelijk gemaakt wordt door de bamboe. Wat zou het leven van den inlander zijn zonder bamboe? Het beteekent voor hem bijna alles wat hij in het leven noodig heeft. ☞ Van het oogenblik af, dat hij ter wereld komt, tot aan zijn dood, ja, zelfs na zijn dood, is het bamboe hem van dienst. Als het inlandsche kind ter wereld komt is het, bij vele stammen tenminste, het bamboemes dat hem scheidt van het moederlichaam. Dit is zijn eerste aanraking met het bamboe. Als speelgoed vervroolijkt het

zijn jeugd. En is hij volwassen man dan maakt hij er pijlen en bogen, en messen, blaasroeren en lanssen van, om ten strijde te trekken of zich te verdedigen. Ook als verdedigingsmiddel zijner kampong of benting is het niet te onderschatten. Hij omgeeft deze met een ondoordringbare haag van bamboe, welke soms zoo geducht is dat deze alleen door kruitmijnen opgeruimd kan worden. Hij maakt er vogel- en tijgervallen van, en het is weer het bamboe dat in den vorm van muziekinstrumenten voor een groot deel ertoe bijdraagt de feesten te doen slagen, of de rouwzangen te begeleiden bij de

uitvaart der dooden. Hij bouwt er zijn huis van, dekt op enkele plaatsen in den archipel met de bladen zijn dak, overbrugt de rivier ermede, maakt er vloten van om deze over te steken en te bevaren, en verder honderderlei gebruiksvorwerpen voor nuttige en fraaie toepassingen. Zijn keukengerie is van bamboe, de kokers om water te halen en geestrijke dranken in te bewaren zijn het ook. Rijst wordt erin gaar gestoomd. Potten en pannen, lepels en vorken, alles wordt er van gemaakt. Zelfs wordt in enkele soorten eten gekookt, waarvoor dus geen ijzer of aardewerkpannen en potten noodig zijn. ☞ En als dan eenmaal de dood komt is het alweer de doodenbaar van bamboe die hem grafwaarts draagt, de grafversiering die zijn laatste rustplaats aanduidt en als trouwe vriend en metgezel de wacht bij zijn graf houdt. ☞ Het is Bamboe van begin tot het eind. A.

SCHETSEN UIT ZUID-AFRIKA.

SALOMO, ONZE KAFFER.

NU wil ik U wat vertellen van onzen „pigganien”, onzen jongen wildgevangen kaffer, die als huisknecht dienst doet. 'n Beetje getemd was hij wel, toen hij uit de Kafferstad naar het dorp der Blanken afdaalde om werk te zoeken. De zendeling heeft geheimzinnige woorden tot hem gesproken, woorden waaraan zijn zieltje heeft ge-

roken en gesnuffeld als 'n kat aan een papier met vischgraten. En z'n naam is Salomo. Daar is hij trotsch op, en hij luistert even gaarne naar dit witmanswoord als het kamermeisje naar den naam Amanda. ☞ Ook heeft de zendeling een boodschap van zijn moeder aan den nieuwen meester op papier gezet. En daarmee is hij komen afdalen in zijn lompenpak, de magere armen uitschonkend door de groote scheuren, en de talhoutbeentjes moe van den langen loop. Toen was hij ook uiterlijk niets dan een jong veulen. En al is hij nu vet geworden, dik bespied om het goedgebouwde lichaam, een veulen is hij gebleven. ☞ Kijk maar naar zijn oogen! Schelmsch en schichtig als van een jongen hond. Telkens als hij ons witmenschen passeert vang ik zijn snellen blik, boordevol van nieuwsgierigheid. Die oogen zijn eigenlijk niet te beschrijven. Er is in de glans van de zon, de wilde blijdschap van een natuurkind om de geur en de kleur van het leven, de donkere diepte van den nacht en de bodemlooze orgie bij koppig kafferbier, vlak naast het felle wreede wit van lust en moord. Maar over alles heenlopend het toemeloos begeeren naar weten en kennen, gemengd met de vrees voor zooveel onbekende dingen. . . . ☞ Salomo zwijgt nooit. Neuriënd staat hij op, en als hij om zes uur 's morgens mijn stoep veegt, hoor ik voortdurend zijn stem. Soms zijn het losse regels van een barbaarsch lied, maar

meestal onsamenhangende uitingen van de dingen die zijn zieltje bewegen en in spanning houden. Het is heel gewoon om hem te hooren zingen: „Die bosluisie spring” of „Missies sal kos gee,” telkens dezelfde woorden, telkens op een andere wijs. Later, in de keuken, babbelt hij voortdurend met de vrouwen. Als hij een uur lang moest zwijgen zou hij denk ik barsten. ☞ Het liefst scharrelt hij rond in de kamers der logeergasten. Daar borstelt hij de jassen en broeken, veegt de vloeren, en snuffelt in de vreemde dingen die blanke veulens om zich heen hebben. Meestal komt hij er in galop vandaan, als

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.
NA GEKAPT TE ZIJN, WORDT HET BAMBOE OP DE VEREISCHE LENGTE
GEZAAGD.

Missies hem roept, of als de jongelui hem achterna zitten wegens overvragen om tabak en sigaretten. Bij zoo'n aftocht en vervolging schreeuwt hij als 'n mager varken. ☞ Hollen en lawaai maken is zijn element. Als 's avonds na etenstijd een rauw gegil om het huis klinkt en een dof gestamp van vele voeten op het kiezel, dan kun je ervan op aan, dat Salomo een of andere gruwelijke „gogga” heeft gevangen en er de „vrouens” mee achterna zit. Alles kan daarvoor dienen. Een handgrote groene sprinkhaan, een schildpad, een verkleurmanneltje, of een hagedis die we hier lekewaan noemen. En het grootste plezier dat zijn meester hem kan doen is hem op te dragen een kalf of 'n os ergens heen te jagen. Dat wordt altijd een dol gestamp van bloote voeten achter het opgeschrikte beest, en een hoonend applausgebrul van de andere kaffers, niet ongelijk aan het Westersch geloei bij voetbalfeesten. ☞ Voor sommige zaken heeft Salomo een doodelijke vrees. Een daarvan is de kafferpolitie. Van zijn dagelijkschen gang met een blaadje thee naar het kantoor van een logiesgast, is hij wel onverrichterzake teruggekeerd omdat aan de deur toevallig een zwarte politieagent stond. Op zulk een moment concentreert zich al de schrik in zijn oogen. Maar die zeggen dan ook eens de handboeien wilde aandoen, heeft men de grap gestaakt omdat zijn oogen op beroerte stonden. ☞ 's Avonds bij het vuur, als de mieliepap gegeten is, komt meestal het besnaarde

stuk hout met een blikken bus als klankbord te voorschijn. Dan vertoont Salomo onder stille bewondering of kakelend gelach zijn passen en kuitelickers. Vroolijker gezelschap is niet denkbaar dan de schaduwwachtige groep bij de rosse vlammen onder den bloegumboom. Een volk van kinderen, kinderen van dit mooie land, van de schitterende zon en de heldere sterren. En daarom de vaderlijke zorg der Boeren. Daarom niet de losgelaten gelijkstelling door de Engelschen.

Die Witman hij nou lach,
die Kaffer hij lach later.

☞ Zal de kaffer laten lachen, zal hij bloeien als zijn tijd gekomen is, dan zal hij dit meer danken aan de gestrengheid die hem tegen zichzelf bewaarde, dan aan de lichtzinnigheid die hem onnoodige beschaving heeft willen opdringen. ☞ Salomo is een kind. Geen „skepsel” tusschen mensch en dier. Ook geen mensch. Een kind, in onze hand gegeven. Wat zullen wij ermee doen? HORSEMAN.

Wind en wolken!

JA! — ja! — ik geef het u allen toe: het is 'n mistroostige zomer! — Zoo bitter weinig zonschijn en zoo guur. Koude winden en rillige regens. Heelemaal geen weer dat lokt om naar buiten te trekken. Ge blijft thuis zitten, — ontstemd en morkig; — ontevreden, omdat ge u te kort gedaan voelt in uw conventionele zomergeneugten. — Is 't niet zoo? — ☞ Omdat de zon niet zóó fel schijnt, dat ge uw allersnoezigste zomertoiletje kunt dragen, met dien schattigen hoed en dien snoeperigen parasol, — verwend stadsdametje, — pruilt ge, — en blijft heele dagen bouderend in uw boudoir. — De goedgemeende uitnodiging van echtgenoot of teederder vriend, die u tracht over te halen, om 't tòch maar eens te wagen, — ontvangt ge met martelaarsblikken en diepe zuchten over miskenning. Natuurlijk komt er niets van, zoolang dit weer zoo blijft, want — gij beweert dat er nù buiten heelemaal niets te genieten valt! — ☞ „'n Mensch zou wel gek zijn, om met zùlk weer...!” ☞ Dat is de slotgedachte, die het onderwerp als „afgedaan” op zij zet. ☞ Zùlk weer! ☞ Maar zulk weer geeft even goed genot en schoonheid als het suikerzoete zomerweer, wanneer er geen wolkje te bekenen is, — de lucht hemelsblauw gespannen staat en de zon goudgloeiend! — ☞ De groote fout is, dat zulk weer, als dat van de laatste dagen, geen rekening houdt met „Mode” en „Usance”! — ☞ Vandaar het conflict! — ☞ De Mode schrijft voor dat „men” zich 's, zomers extra-zomersch kleedt, omdat het usance was, dat de zomer zelf „zomersch” deed. Uit die gewoonte der Natuur, — (wat van haar kant toch louter goedgunstigheid was, — want, — welk *recht* hebben wij om dit als een plicht van de Natuur te eischen?) hebben de menschen dan weer een andere usance gebrouwen: die, van 's zomers „naar buiten” te gaan. Meestal als reden opgevend, dat er geen omgeving is, daar waar zij wonen. Die zoeken dan voor 'n paar weken 'n plaatsje op in ons eigen mooie landje, waar ze die omgeving vinden, die ze thuis missen. — De tweede categorie zijn de ondankbaren, die beweren dat er „an Holland niks an is!” — en die dus zweren bij de Natuur buiten onze grenzen. — ☞ Die tweede soort, — ach! ik betwijfel of die het werkelijke Natuurschoon, zelfs in den vreemde wel weten te zien door eigen oogen. — ☞ Maar wat doet de derde

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.

HET SPLIJTEN VAN HET BAMBOE IN VERSCHILLENDE DIKTE, AFHANKELIJK VAN HET DOEL WAARVOOR HET MOET DIENEN.

afdeeling; wat doen zij die niet van honk weg kunnen? — Die laten zich ook al beïnvloeden door conventionele begrippen over 'n woord, en door anderer oordeel. Die zien óók niet door eigen oogen! ☞ Mooi weer is per se „mooi”! en leelijk weer is leelijk! nietwaar? en als de groote „men” heeft uitgemaakt dat ergens „geen” omgeving is, dan is er, maar dan ook heelemaal geen omgeving! — ☞ Willen we wedden, dat ge van opinie zult veranderen, zoodra ge geheel uw eigen kijk op deze dingen krijgt, — en zoodra ge u er bij wilt aanpassen? — ☞ Maar dan moet ge beginnen met ronduit maling te hebben aan de menschen! Dan moet ge aan het begrip „wandeling” niet dadelijk vastknoopen: veel andere wandelaars te ontmoeten, in mooiere of minder mooie wandelpakjes dan wijzelf. ☞ Wij willen genieten van „zùlk weer!” — zooals het de laatste dagen was! Omdat we dat nog héél vaak krijgen. Maar wij moeten beginnen met ons te kleeden voor zulk weer! Natuurlijk is 't onzin om bij zoo'n wind en

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.

HET VLECHTEN VAN NETTEN.

bedekte lucht „het” bewuste zomerjaponnetje met hoed enz. aan te trekken. 'n Goed gesloten jas, die niet opwappert; en 'n hoed, zonder luifel of rand natuurlijk; 'n mutsje, waar onder de heele coiffure schuil kan, zoodat de haren óók niet hinderlijk wapperen, — en je geen piasbewegingen behoeft te maken bij iederen windstoot om je hoofddekseel tot „blijven” te dwingen. ☞ Want — er is wind! — sterke wind! — ☞ Geen omgeving? Ei wat! — Je kunt overal „buiten” komen, en „buiten” valt overal wel „iets” te genieten — om dat je er de wijdte hebt, en... de groote, machtige luchtkoepel boven je, — waarin de wolken hun spel spelen met den wind! — ☞ Daar is dan Amsterdam, dat zoo stiefmoederlijk bedeed is met omgeving. — En juist rondom Amsterdam met 't vele water van Amstel en IJ, — van de Nieuwe Meer en de Veenplassen, — zijn de luchten zoo schitterend, — zoo éénig mooi in de wisseling van den lichtval. Laat u met de tram rijden tot een der eindpunten, — aan de stadsgrens, en begin dan daar uw loop. Langs den Amstel is nu 'n heel eind bebouwd, en ook langs den Amstelveenschen weg, maar ge komt dan toch binnen het half uur wel ergens dat ge de stad achter u voelt. ☞ Zòò! tegen den wind in, in het heengaan. Zet U schrap! — stevig op de beenen!! — Laat hem maar tegen U opbeuken en aan U rukken! Als ge wilt, zijt gij de sterkste!! Grijp hem maar, met uw uitgespreide armen! Hap naar hem! Snuif hem op, den wind! die van zooverre komt en die op avontuur uit is! Zet je lichaam maar voor hem open! Laat de snelle lucht binnen, en voel hoe die met z'n onstuimige vaart je daar binnen-in als 't ware doorspoelt; — 'n inwendig bad dat je verfrist en je opzweept tegelijk. Kop op!! kop in den wind! en — open je oogen!! Daaruit spoelt dan ook de stadskijk, die gewend is voortdurend te stuiten op muren en beperking. Voel je ze niet veruimen, — je oogen? ☞ Wist je wel, dat ze in één blik zoo'n immensen kring in je kunnen opnemen? ☞ Je behoeft de

kleine kruiden en grasjes niet bij name te kennen! Misschien wel dat ge die overziet! Maar — het gehèèl, — de weide, ziet ge toch! En ge ziet het riet langs de boorden van de plassen en langs 't riviertje! ☞ Zie! hoe de wind er over henen rolt en rent! òp neer, — òp neer! als 'n rutschbaan zoo krommen zich de halmen! ☞ 't Is als 'n speerleger, — de groene lansbladen bij duizenden naast duizenden omhoog geheven tegen de ijle wolken, die 'n stijgerende charge uitvoeren! ☞ Hu! Hu!! grauwe en witte monsters zijn 't, met uitgerafelde fladderanen; met knoestpooten waarmee ze tegen de witte sneeuwwolken spitsen opkloeven; — tot de razende wind hun lijven uiténgescheurd heeft, en de kantige brokken in 't ruime wegslingert! Hier 'n flard! en dáár 'n vod! Kijk! ze dwarrelen omlaag, — als verloren zielen! — ☞ Even flitst rosse gloed, en 'n slachtveld-apotheose wemelt in kleuren tot ver, ver weg! 't gejaagde water weerkaatst den bloedstroom van de gesneuvelde luchtmonsters. ☞ Zijn dat banieren, — vaandels, — wat daar zoo satijnig glanst? Loodgrijs, — muisgrijs! grijs van fluweelig mollenvel, — en hard groezel grijs als van olifantshuid! — roetgrijs van smook en zilverig blank grijs als van stoom? Banderollen van roomig wit en hier en daar teerblauwe vaantjes!! En pluimen! sierpluimen en vederbossen, kruivend en wuivend, ge ziet 't toch evenals ik het zie! 't Is er immers alles! ☞ Ge ziet de burchten, opgebouwd uit stukken graniet en blokken zwarte wolkmaterie,

met omgangen langs den heelen horizont! Hoektorens met kanteelen, waarachter weer dreiging van lanzen spietst! En de zee! — de luchtzee, die 't luchtlandschap omspoelt. Hoe de wind schuimkoppen slaat, als geklopt eiwitschuim. Vikingschepen met dreigend donkerbruine zeilen gebold en bultig, — in ijle vaart van woedende reuzen rammend de burchten, — zoodat de kolossen te gader verpletteren en alleen de losknappende zeilen met stukken kabelslingers dol klappen bij 't omwentelen, nu de storm ze oprolt, — incénfrommelt, — verduistert tot niets! ☞ De wind met zijn eigen Heerschersstem! Hoort ge zijn krijgs-zang? — Zijn loeien? Zijn bulderen? Zijn gieren en fluiten? — Luister goed! — Dat zijn de bazuinklanken! en nu gilt er schril de noodkreet tusschen van sirenengejammer! — Korte knallen, als kanonschoten, — met dof nagedreun, als van verstervenden donder. ☞ Hoho! Sta stil! — Hij komt op ons aan! — Schaterlachend! speelsch, met kracht van 'n splend voorwereldlijk monsterjong, dat zich op ons gaat ploffen! — Daar is hij vlak bij! Hij pakt ons, stoeiend, worstelend! — Niet bang zijn!! — Zóó! weg is hij alweer! ☞ Hijgt ge? — Ja! ja!! maar ge lacht ook! — Ge lacht, nu ge die ontdekking doet van al dat vreemde, ongekende, niet-geweten wat er schuilt in „zulk weer” en in „geen omgeving”! ☞ De veenplassen, daar achter Amstelveen en Sloten, en naar den Bullewijk toe,

de vierkante stille plassen, die als gepolijst metaal glanzen, — en die tooverspiegelslijken, — van grauwgroen opaal! — De prozaïsche turfmynten, sombere stapels, gedekt met 't lichtere stroo, — de zwarte glibberkwakken bagger, — waarop ook al schaduwen en lichtplekken spelen! — De polders van over 't IJ, met hun eigendommenlijk perspectief, gerekt in rossigvalen schijn onder de grauwe wolkenlucht! ☞ O! — er valt zelfs te genieten bij „zulk weer” en in zoo'n omgeving! ☞ Alleen: wil genieten en wil zien, al is 't dan niet overdonderend van woeste, gewel-

dige natuurschikking; of... zoetlief van plakplaatjes-mooi! ☞ Al is 't dan alleen maar dat ge het schoone in U opneemt van 't spel, dat de Natuur voor U speelt met wolken en wind!

CAROLINE VAN DOMMELEN.

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.
EEN BAMBOEBRUG.

WAT IS INSTINCT?

door C. BINGHAM NEWLAND.

DE mensch heeft zich dezen nieuwsgierigen aard der dieren ten nutte gemaakt en een list uitgedacht om de markt, en naar de hoeveelheden te oordeelen, die men bij de poeliers ziet hangen, zou men zeggen dat ze in 't groot vermoord worden. Er zullen er wel veel met het net gevangen worden; daar ben ik echter niet van op de hoogte, maar voor het feit van bovengenoemde vinding kan ik instaan. Deze bestaat — om niet in noodelooze bijzonderheden te vervallen — uit een zuil van in 't rond geplaatste, rechtopstaande prismaspiegels, door een uurwerk ronddraaiend. ☞ Dit toestel wordt in 't open veld op den grond gezet en kan natuurlijk alleen met helder weer gebruikt worden, wanneer de stralen der zon door de spiegels weerkaatst worden, met het gevolg, dat het geschitter op verren afstand zichtbaar is. Zooiets buitengewoons blijkt onweerstaanbaar voor de leeuweriken,

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.
OP WEG NAAR DE MARKT MET VAN BAMBOE GEMAAKTE
HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN.

die er zich weldra in grooten getale omheen verzamelen en boven het voorwerp van hun nieuwsgierigheid rondkringen. ☼ Dan is het een klein kunstje voor den jager om, gedekt door een kreupelboschje of van een andere schuilplaats uit, op de diertjes te schieten en bij tusschenpoozen te blijven vuren, want de leeuweriken schijnen geheel gehypnotiseerd en willen daar niet vandaan. ☼ Licht, door de duisternis nog versterkt, heeft altijd een groote bekoring voor dieren. Wanneer ze in de bosschen wonen, worden ze, ofschoon ze bang zijn voor vuur, toch aangetrokken door 't licht der kampvuren. ☼ „Als eer mug naar de kaars”, is spreekwoordelijk. Allerlei soorten insecten vliegen op 't licht af en hierdoor komen veel zeldzame exemplaren in de verzameling van den entomoloog terecht. En ten slotte valt visch, zalm vooral, aan den mensch ten prooi, doordat een zekere nieuwsgierigheid hen dwingt naar de oppervlakte te stijgen als er een helder licht over 't water schijnt. ☼ Bestond deze onbewuste in de natuur zoo algemeen waargenomen neiging niet, dat onweerstaanbare verlangen om iets onbekends eens nader te bekijken, dan geloof ik, dat het onmogelijk zou zijn zalm in zoet water te vangen, met welk aas, met welke list ook. ☼ Dat het ons nu af en toe lukt, danken we aan den aard der zalmen, waardoor mijns inziens het zalmvraagstuk buitengewoon belangwekkend is, zoowel voor de wetenschap als voor den liefhebber van visch. ☼ Forel met een kunstvlieg verschalken heeft niets geheimzinnigs. De visch pakt in dit geval het ding voor wat het moet voorstellen, dat is: een nauwkeurige nabootsing van het voedsel waar de forel op aast; en hij hapt er begeerig naar, als 't hem maar handig wordt voorgehouden. Maar bij 't zalmvisschen komt die handigheid er lang niet zoo op aan. Dat wil zeggen: de eerste de beste nieuweling in 't vak, die nooit kans zou zien een forel te vangen, kan gemakkelijk een zalm aan den haak slaan, als hij de vlieg maar op de een of andere manier, hoe doet er niet toe, op het juiste oogenblik boven de goede plaats kan krijgen. Dat is het heele geheim, en als de hengelaar niet zoo gelukkig is dit tijdstip af te mikken, kan hij den heelen dag zoo handig staan visschen als hij maar wil, hij zal niet beet krijgen. Tot zijn groote verontwaardiging ziet hij

dan dien nieuweling allicht nog op 't tooneel verschijnen ook en onmiddellijk een zalm opslaan. ☼ Succes bij 't zalmvisschen berust — dat zal elke oude rot mij toegeven — geheel op geluk, wat 't bijten van de visch aangaat. Hij die het 't langst volhoudt vangt het meest; dat is alles wat er van te zeggen valt. ☼

HOOFDSTUK XXII.

HET HENGELLEN

Ofschoon dit niet als een verhandeling over het hengelen bedoeld is, dien ik toch wel eenigszins in bijzonderheden te treden over die vreedzame kunst, om het geheel uit psychologisch oogpunt te kunnen beschouwen. Dit zal ook gelegenheid geven om eens op een oorzaak te wijzen, waardoor visschen mogelijk zoo onberekenbaar in hun bewegingen zijn. ☼ Hengelaars van ondervinding hebben zich een eigen meening gevormd op dit gebied, en zijn niet gemakkelijk te bekeeren tot een andermans inzicht en theorieën. Er is ook geen reden voor. Als ik dus mijn gevolgtrekkingen, op een lange ervaring gegrond, hier voor u neerschrijf, geef ik ze niet als onbetwistbare feiten, maar ik geef ze voor beter. Ik zal tegelijkertijd pogen geen dingen te vertellen, die niet door bewijzen, bij elken hengelaar bekend, gestaafd worden. ☼ Wat zalmvliegen betreft, er bestaan vaste, erkende soorten en nog een massa grillige gewrochten meer, maar ze zijn geen van alle naar 't leven. Toch hebben ze allemaal netjes een naam. Zoo hebben we „dokters”, „slagers”, „roovers”, „sneeuwvliegen”, enz. ☼ Wie heeft er nu ooit van een sneeuwvlieg gehoord! De zalm zeker niet en hij heeft er het bestaan zelfs niet van vermoed, tot de een of andere listige hengelaar hem voor 't eerst een plukje kleurige veeren, bevestigd aan den zilverachtigen steel van een haak, onder de oogen bracht. ☼ De meeste zalmvisschers maken er zich, voordat ze aan den gang gaan, heel druk over, wat de beste vlieg zou wezen, en er wordt vaak veel kostbare tijd verspild met uitzoeken. Men dient rekening te houden met den toestand van het water, met weersomstandigheden, de grootte van de vlieg en lest, maar niet best, met de vliegen-soort *daar ter plaatse*. Een bepaalde soort van vlieg wordt bijv. als volkomen onbruikbaar beschouwd voor zalm, die in 't Zwarte Water (Cork) voorkomt,

HET BAMBOE EN ZIJN TOEPASSINGEN.
HET VLECHTEN VAN EEN FIJN BAMBOE-MANDJE.

en omgekeerd zou weer een ander soort heelemaal niet passen in de rivier waar de eerste weer thuishoort. Ja, het blijkt, dat elke rivier een bijzonder „ras” van vliegen heeft doen ontstaan, dat voor die omgeving past, maar elders niet te gebruiken is. Merken we nu op, dat geen van die kunstproducten ook maar ergens op lijkt, dan zou men zoo zeggen: „dat is een van die dingen waar geen verstandig mensch bij kan”. En het allerwonderlijkste van de zaak is, dat er nog uitzonderingen bestaan ook. Hoe 't ook zij, uitzonderingen bestaan er; er zijn een paar vliegen, die men met goede kans *overall* mag ingooien. ☞ In de eerste plaats komt dan in aanmerking de welbekende „Jock Scott”, een beste vlieg, altijd te gebruiken en zooals vanzelf spreekt over de heele wereld de dood voor de visschen. En door dit feit raken we misschien achter een stukje van 't geheim. ☞ Mogelijk is het nooit bij iemand opgekomen, dat de schelle kleuren van de „Jock Scott” „waarschuwende kleuren” zijn; en dat niet alleen, maar waarschuwende kleuren van de gevaarlijkste soort. ☞ Met geel, of oranje en zwart geeft de natuur te kennen, dat de drager niet alleen onsmakelijk is, maar zelfs vergiftig. Ieder dier herkent deze kleuren en weigert beslist alles als *voedsel*, wat ook maar in de verste verte op deze kleurverbinding lijkt. „Waarschuwende kleuren” zijn er op berekend de aandacht te trekken en bijtijds voor den aard van den eigenaar te waarschuwen. Ik vrees echter, dat dit argument zeker niet zal dienen om den hengelaar hoopvol te stemmen, die, in de meening dat hij den zalm wat lekkers geeft, hem een „Jock Scott” voorzet. Neen, als *voedsel* zou ze stellig geweigerd worden; maar ze bereikt dit, dat ze de visch *aanlokt*, en dat is de eerste schrede. ☞ Nu zullen we de zaak eens van 't standpunt van den zalm uit bekijken, altijd nog in de veronderstelling, dat hij let op wat er om hem heen gebeurt. De beroemde „Jock Scott”, in „oranje en zwart” gedost, verschijnt dus boven zijn kop. Eerst bekijkt de visch haar achterdochtig, want ze hoort daar niet, maar elke gewaarwording van angst verdwijnt spoedig, doordat deze vreemde verschijning geen teekenen van vechtlust geeft; integendeel, het heeft er alles van alsof ze tracht te ontsnappen. Dit werkt dadelijk als een prikkel en daar de natuurlijke nieuwsgierigheid van den zalm is opgewekt, gaat hij er op los. Het zich langzaam voortbewegende ding wordt spoedig achterhaald en is geheel in de macht van den achtervolger; maar, door de kleuren gewaarschuwd, wendt deze zich om en keert naar zijn eerste standplaats terug. Weer verschijnt het dansende ding boven zijn kop; weer wordt de nieuwsgierigheid van den zalm gewekt. Hij stormt het vluchtende ding achterna en valt er overheen om het te vernielen. Maar den derden keer is de visch gewoon *woedend*; kwaadaardig valt hij aan en hapt naar het ding als een hond naar een wesp zou doen, ofschoon hij onbewust weet dat 't een gevaarlijk dier is. ☞ Men zal mij misschien tegenwerpen dat het nog de vraag is of de zaak zich zoo toedraagt. Draagt zij zich zoo toe? We zullen den hengelaar op den oever eens vragen wat er gebeurd is. Die zegt: „de zalm beet tot drie keer toe; tweemaal heeft hij de vlieg gemist, maar den derden keer had ik hem”. ☞ Heeft de zalm de vlieg *gemist*, dan geschiedde dit met opzet. Ik vraag me af: hoe dikwijls hapt een zalm toe, eer hij aan den haak wordt geslagen? ☞ Een zalm, die wezenlijk met de bedoeling boven-

komt om dat langzaam voortgaande ding te bemachtigen, zou het dunkt me niet één keer op de honderd missen, en in werkelijkheid is hij veel vaker mis dan raak. ☞ We merken op, dat de visch verscheiden manieren heeft om te naderen en aan te vallen. Soms komt hij blijkbaar bij den eersten ingooi al vastbesloten boven en dat wordt als een goed teeken beschouwd. Dan weer ziet men hem duidelijk het lokaas langzaam dwars de rivier over volgen, en elken keer dat men weer ingooit, wordt die vertooning herhaald. In dit geval bijt de visch maar zelden toe. Soms komt hij aanschieten met kop en schouders uit het water en werpt zich bovenop de vlieg, met de bedoeling klaarblijkelijk om haar te verdrinken. De hengelaar slaat op, maar gewoonlijk komt de vlieg zonder tegenstand te bieden terug, ofschoon men altijd nog een klein kansje heeft den visch onverwachts aan te haken, wat natuurlijk wel gebeurt. ☞ Volgens mij beteekenen al die vertooningen, dat de zalm niet op voedsel uit is, maar door nieuwsgierigheid aangelokt wordt, die op geprikkeldheid of woede uitloopt. Zoo zouden we ook de aandoening kunnen verklaren, die zich

bij het vee voordeed, dat den omgekeerden man stiet. ☞ Het onderbewustzijn van deze dieren kan *niet uitstaan* wat het niet begrijpt — wat eigenlijk in de omgeving niet thuis hoort, er mee vloekt. Het schijnt dat angst, gevolgd door nieuwsgierigheid en woede, verschillende vormen zijn van dezelfde onbewuste aandoening. Wanneer de „Jock Scott” of een andere kunstvlieg dagelijks in 't zelfde water wordt gebruikt, gaat ze na een poosje *deel* uitmaken van de omgeving en schenkt de visch er, tot groote verontwaardiging van den hengelaar, niet de minste aandacht meer aan. Dit zou 't geval niet zijn, als de zalm honger had. ☞ Dat de „Jock Scott” den roep heeft van een altijd bruikbare, zool niet de beste vlieg, te zijn, is op zichzelf al merkwaardig. Er moet een reden voor zijn: de vlieg zou niet zoo algemeen geliefd wezen, als ze geen bijzondere eigenschappen bezat. Ik heb er al op gewezen, wat er naar mijn meening wellicht de verklaring voor is; maar in alle geval, de hengelaar kan, indien hij twijfelt, niet beter doen dan de „oranje met zwarte” maar klaarmaken. ☞ Leest een broeder van 't gilde toevallig mijn opvattingen over deze vlieg in 't bij-

zonder, en mocht hij er door getroffen worden, dat hij dan bij zichzelf denke: „nu heb ik een aanwijzing wat de beste vlieg is”; en ik geloof, dat hij in gelijke omstandigheden, mogelijk niet meer, maar dan toch evenveel visch zou vangen met deze eene vlieg (in verschillende afmetingen), als een ander, die de vrije keuze had uit alle zoogenaamde zalmvliegen. ☞ Bij 't forellenvangen kan de hengelaar wel vrij goed beoordeelen, wanneer hij mag verwachten dat de visch bijten zal; ja, het kan zijn, dat hij ze stroomaf ziet drijven en de daar thuishoorende insecten opzuigen. Daar gaat hij dus visschen. Maar als de *zalm* zich aan de oppervlakte vertoont, is dit nog geen aanwijzing, dat ze op onze vlieg zal afkomen; het is eigenlijk veeleer een kwaad teeken. Een zalm kan er elk oogenblik, of in 't geheel niet op afschieten, en toch weten we zeker, dat hij op een bepaalde plek ligt en zich af en toe vertoont door uit het water te springen, alsof hij ons gerust wilde stellen, dat hij er wel is. Misschien slagen we er na een week zwoegens eindelijk eens in hem één keer te doen bijten.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

DE ST. WALBURGSKERK TE ZUTPHEN.